

WORK IN PROGRESS 2025

Återinför möjligheten att förnya det svenska körkortet utomlands

Resolutionsmottagare

EU-nämnden
Landsbygds- och infrastrukturdepartementet
Trafikutskottet

Problemformulering

Den 1 maj 2017 trädde nya ändringar i körkortslagen i kraft avseende förnyelse av svenskt körkort från utlandet. Förändringarna, som infördes som en konsekvens av EU:s tredje körkortsdirektiv, innebär att ett svenskt körkort endast kan förnyas av personer som är permanent bosatta i Sverige eller som har studerat här i minst sex månader.¹ Därmed har möjligheten för utskrivna svenskar att förnya sitt svenska körkort tagits bort. Tidigare kunde utlandssvenskar förnya sina svenska körkort antingen vid en utlandsmyndighet eller genom ett personligt besök i Sverige.

Under hösten 2024 lämnade Transportstyrelsen in en framställan om lagändring till regeringen med anledning av så kallad "körkortsturism"². Bakgrunden är att det finns personer bosatta i Sverige som tar sig till länder inom EES, som har mer frikostiga utbytesregler än Sverige, för att få ett körkort från ett tredjeland utbytt till ett europeiskt körkort. När det europeiska körkortet är utfärdat återvänder personen till Sverige och begär utbyte av det europeiska körkortet till ett svenskt körkort. Dessa personer har därmed inte genomfört ett giltigt förarprov i Sverige utifrån de kunskaper och praktiska färdigheter som krävs för att få ett svenskt körkort.

Till följd av det tredje körkortsdirektivet måste svenskar bosatta i tredje land skaffa ett lokalt körkort när det svenska körkortets giltighet upphör. Att erhålla ett lokalt körkort i ett annat land kan dock vara förknippat med betydande svårigheter, exempelvis på grund av juridiska och språkliga hinder.

¹ Transportstyrelsen, *Förnya körkortet – nytt körkort från utlandet*, Transportstyrelsen.se, [hämtad: 2025-02-12], <https://www.transportstyrelsen.se/sv/vagtrafik/korkort/har-korkort/fornya-korkortet/nytt-korkort-fran-utlandet/>

² Transportstyrelsen, *Transportstyrelsen vill stoppa körkortsturismen*, 30 september 2024. <https://www.transportstyrelsen.se/sv/om-oss/pressrum/nyhetsarkiv/2024/transportstyrelsen-vill-stoppa-korkortsturismen/>

En särskilt utsatt grupp i detta sammanhang är FN-anställda svenskar. FN-anställda arbetar ofta i länder där rättsstatens principer inte efterlevs, där det som utlänning inte är juridiskt möjligt att erhålla lokalt körkort, eller där det inte är tillrådligt eller praktiskt för FN-personal att på egen hand ansöka om lokalt körkort. Samtidigt är det för FN-tjänstgöring ett grundläggande krav på körkortsbehörighet och att de, liksom personal inom den svenska utrikesförvaltningen, regelbundet ska flytta mellan länder.

FN bistår vanligtvis sin personal med att ansöka om lokalt körkort i tjänstgöringslandet, men detta förutsätter att den anställde har ett giltigt körkort från sitt hemland som kan konverteras. Enligt FN:s regelverk är Sverige det officiella hemlandet för svenska FN-anställda, oavsett var de har sin permanenta bostad. Däremot ska man enligt folkbokföringslagen inte längre vara folkbokförd i Sverige om man planerar att bo utomlands ett år eller mer.

För att få körkortsbehörighet i Sverige krävs bevis på nödvändiga kunskaper och praktiska färdigheter, något som görs i samband med riskutbildning 1 och 2, samt teoritest och slutligen krav på godkänd uppkörning.

En svensk som är bosatt i Sverige och har ett svenskt B-körkort (personbil) behöver inte genomgå någon prövning för att visa att hen fortfarande är en lämplig förare i samband med att körkortet ska förnyas. Dagens regler innebär därmed en diskriminering av svenska körkortsinnehavare bosatta utomlands som har samma utbildnings- och färdighetsnivå.

Att personer utnyttjar luckor i systemet i samband med den så kallade körkortsturismen gör en lösning för de som på ett ärligt sätt skaffat sig ett svenskt körkort extra angeläget.

Lösningsförslag

I ett första steg uppmanar Svenskar i Världen den svenska regeringen att driva frågan i EU-kommissionen om en undantagsregel i körkortsdirektivet som gör det möjligt för personer i internationell tjänstgöring, såsom FN-anställda, att förnya sina körkort i sina hemländer även om de utskrivna ur Sverige.

I förlängningen bör alla svenskar bosatta utomlands ha samma möjlighet att förnya sitt svenska körkort på liknande villkor som svenskar boendes i Sverige har.

I de fall där hemvistlandet inte godtar ett svenskt körkort utan kräver ett lokalt körkort, måste utlandssvensken givetvis anpassa sig till det landets regelverk.